

Zas Latweefchu draugs.

1839. 18 Mai.

20ta lappa.

Jauna sinna.

Is Peterburgs. Jau fenn-deenâs zitti reisneeki, no Egipteru semmes nahkufchi, stahstija sawâs gramatâs, ka tur laudis to neskaidru, glohtainu uhdeni is sawas leelas uppes us weeglu wihsî prohtohc atskaidroht. Nemmoht weenu paschu mandeli, — mandeles, kâ sinnams, irr sawadu reekstu kohdoli, zittas faldas, zittas ruhktas, un muhsu mallâs katrâ wirz-bohdê dabbutamas — un ar to weenu mandeli wiini to uhdens traufu, fur lihds trihs stohpu ee-seet, papreeksch labbi isberschoht, tad uhdeni leihoht eekschâ un drufzin krattoht zaur, tad jau pehz weerendel stundas uhdens paleekoht tik pat skaidrs, un tihrs no nelabbas smakkas, itt kâ buhtu tezzinahts pahr ohglehm. Schi pascha sinna ne fenn no jauna tiffe fluddinata, un prohti: Parihschê, to augsti mahzitu kungu preekschâ, kas us wissadahm tahdahm labbahm un derrigahm sinnahm dohdahs; bet kad schee to leetu gribbeja isprohweht ar sawas uppes uhdeni, kas arri ne mas naw skaidrs, tad atradde, ka ne mas ne lihdssoht. Ware buht, ka winneem tik tadeht ne isdewahs, ka eeksch wiinu uppes pa wissam zittads uhdens, ne kâ eeksch Egipteru uppes; bet tã patt arri ware buht, ka tik zaur to ween ne gahje, ka nehme woi zittadas mandeles, woi zittatu traufu. Jo eeksch Kreewu semmes, fur to leetu arri ne fenn isprohweja, tok irr isdewufees labbi deefgan. Weens dofters, ar wahrdu Schreiber, nehme muzzu glohtaina uhdens, un tik kâ diwas te-karotes fagrufschu ruhktu mandelu bija behris eekschâ, tad uhdens jau palizzis skaidrs un gattaws preeksch dserfchanas, ir tihrs no nelabbas smakkas.

Peterburga.

Peekta nodalka.

Lai nu ganna irr no Peterburgs brangumeem un jaukumeem pee ehkahn; un lai man irr walkâ, wehl no zilwekeem un pilsfehkas eedshwotajeem ko fazzihc. Peterburgâ laudis mahjo no wissadahm tantahm, kas appaksch debbes irr, un dauds swefchi arridsan fanahk, gan sawas wajadsibas pehz pee augstahm walsts teefahm, gan arri pehz andeles. Lai nu gan pee azzim to ne weenam ne warr nofkattihc, woi winsch tahds prezzineeks irr, kas labbas pehrles melle, un to weenu itt dahrgu pehrli tahs debbesu walstibas atraddis, noeet un wissu

pahrdohd, kas tam irr, un to pehrf: tad tomehr sinn, ka tahdi prezzineeki arri tur miht, un mums Luttera basnizas lohzeekteem ar pateizibu japeeminn, ka tahdi mums to brangu jaunu bihbeles drukklu Peterburgâ irr apgahdajufchi muhsu wallodâ. Un tad, arri ta debbefu walstiba zaur andeli, gribboht un negribboht, tohp tahlu pahr juhru nesta pee teem tumfscheem paganeem, kas papreeksch andeles deht apmekleti, ar laiku to ewangeliuma mantu dabbu, kas ar naudu naw usfwekkama. Tâ arri newihschus teem prezzineekeem, kas sawus pelaus ween dsenn, irr jakalpo tam wiffuaugstakam Deewam, un ja-eelausch zekki preeksch wianna fwehteem padohmeem. Gan nu dauds irr kohpmannu kungi Peterburgâ, baggati un jo baggati, un no wiffahm semmes puffedm 1200 lihds 1500 kuggi ifgaddôs pa juhru atbrauz. Tur nu gan leelas darboschanas, leeli pelni, bet arri leelas paspehleschanas gaddahs. Augstam Reisaram, un baggateem kohpmanneem arri leelas pabrihkes irr eeksch Peterburgas un nê tahlu apkahrt, fur wiffadas prezjes taifa. To masu kuptschu irr dauds tuhstoschi, kas bohtês stahw. Gan tahdeem jafalst pa seemu, bet par to Kreeweem derw kaschoki, un tehja dserschana. Zauru deenu tahds sawu karstu tehju dsere, kad ween warr peetapt, bet brandwihnu winsch nepeenem. Arri us wiffceem plazzeem un leelahm eelahm stahw pahrdeweji ar siltu kwafu un ar zitteem dschreeneem. Un iswoschtschiki arri, us eelahm stahwedami, par falnu ne behda, bet tikween gaida, lai gabjeji eefeschsahs un brauz.

Us teem turgus plazzeem, fur dahrsa saknes, seenu un wiffadas ehdamas leetas pahrdohd, arri ikdeenas leels pulks lauschu no semmehm sabrauz. Apkahrt Peterburgu irr dauds zeemi, fur Wahzu arraji eenemti, un tee wiffwairak dsennahs to audseht, kas pilssehtneekeem patihk pirkt. — Bet ta leelaka pawalga un galkas peeweschana pa seemu noteek, un itt brihnumis irr, zil tahli nokauti lohpi, siwis, putni, un Deews sinn kas wehl, atnahk! Kaudsu kaudses siwis un wiffadu mahju lohpu rumpus samett us plazzeem, un tahs leelâ falnâ ar zirwin tohp iszirstas preeksch pirzejeem. Zitta wehrscha leekumi wairak kâ 100 juhdses tahlu irr palikkufchi un opehsti, kamehr to galku Peterburgâ pahrdohd. — Dar waffaru tas wairums ar laimahm atnahk par leeluppi, ar ko daschas zittas leelupes zaur kanaleem irr falaiastas, ka itt no tahtenes pa uhdeni ween warr waijadshbas peewest. Tâ ween tas noteek, ka Peterburgâ ne kad truhkums naw no tahdahm leetahm, kas pee dsihwibas usturra waijadshgas, jo tahs klahtakas semmes puffed wifs apkahrt irr mas augligas, un ne muhscham nespehtu tahdu leelu pilssehtu peepildihk.

Lihds ar pawaffaru, arri Kreemu rabotniki (darba wihri) atnahk darbu meklesht, leelds pulks, un deesgan tas arri rohnahs, jo dauds arweenu no jauna buhwe. Bet tē irr brihnumis redseht, kâ ahtri tas eet! Us pahru mehnescheem, tē jau jauna ehka appaksch junta, un brishcham tai z behnini irr zits us zittu. — Tahdi rabotniki wiffi dseewa arteli. Prohti kahds pulks darba wihru, kas zits zittu pasihst un apgalwo, kohpâ samettahs, un weenu zekki few par galwineeku. Tas nu wiffus darbus saderr, un sawus wihrus uspasse. Tâ kungeem

irr drohſchums ſchohs peenent, un ſtrahdneekem arri labbums. — Schee Kreewi irr mannigi wihri, ſas wiſſadus amriatus drihs pahproht, un par ne kahdu darbu nebaidahs, bet pat akminus fakkoht, arweenu irr luſtigi un ſinge. Us rudeni wiinni eet mahjâs, kur ſeewas un behrni, jeb raddi palikkufchi, un nebehda kâ pahrnahks kahjahm ween. Arri pulks wanderſekku ifgaddôs no Wahjſemmes atnahk, un dauds irr, ſas labbu maiſi atrohn, un par baggateem meistereem paleek, jo Kreewi Wahju tikkumu pee rohkas un ſkunſtes darbeem mihle. Bet wai tam, ſas irr ſlinks, jeb ſas ſtiprus dſehreenus peenemm, tahdam drihs irr baddâ jamirſt!

Kad Peterburgâ irr wiſſas tahs augſtakas walſts teefas, leela Keiſara un leelwirſtu muſiſchas ſaime, un pahrlaeku dauds augſti kungi no paſchas walſts un arri no ſweſchahm ſemmehm, tad arri dauds fullainu irr. Zittam augſtam Kreewu kungam 20, zittam irr 50 un wairak fullainu, wiſſi wiinna dſimti laudis, un daſchs arri deenas ſaglis ween. Warr arri dohmaht, ka dauds deenas ſagli, wiſſadu neeku darritaji un wiltneeki tahdâ leelâ pilſſehta irr! — Tad nu gan ſtipras un bahrgas pollizes tur waijaga. Za arri tur irr, un ne lehti kahdam ſaglu darbi isdohſees, ka to nedabbu rohka. Pirman kahrtan wiſſur, kur diwi eelas ſanahk, irr kohka buhdes taſſitas, ar maſu kraſſnu widdâ, un ar benkeem abbâs puffês. Katrà 3 pollizes ſaldani miht, ko butkaſchnikus ſauz. Weenam arweenu jaſtahw us wakti, un tee diwi eekſchâ ſehſch jeb guk, kâ patihk. Bet kad jik ſas us eelu noteek, tad ſcheem jabuht tulihk klahtu. Tahdi butkaſchniki irr pa wiſſu pilſſehtu lihds 1000. — Wes tam wehl leels pulks ſchandarmu un wakmeiſteru irr, un wiſſur, kur ween kahda kauſchu ſaeſchana jeb kungu ſabraukſchana irr, ſchee uſſkattahs, ka pehz kahrtas eet us eelahm, un zits zittu neſabrauz. Un winneem irr ſtipri naggi! Kas jik ko neklauſa, jeb peedſehris ſtraipala, jeb ſahk kautees, tulihk pee klahtakas ſaſtawas jeb pollizes namma tohp noweſts, un tur 25 plennizi tahdu gaid, un par teem wehl 25 warra kapeiki irr jamakfa. — Wes tahs leelas pollizes, katrà pilſſehtas dalkâ irr weens pollizes nams, un eekſch katra kwartihra wehl zittas ſaſtawas, kur ahtruma tohs nokertus zilwekus zeetumâ leek, un maſakas leetas isdarra.

Leelas apgahdaſchanas arridsan irr, ko ugguns nelaines glaht. Wiſſôs kwartihrôs irr nammi, un maſi tohrni wirſu, kur deenâs un naktis ugguns ſargi ſtahw. Lihds kur nelaimi eeranga, lihds arridsan deenas laikâ karrogus, un pa nakti glahtes lukurus ar ſwezzehm iſkare, un tã wiſſeem zitteem ſargeem ſinnu dohd. Un tad jau tulihk wiſs zauri trohkſnis, un ugguna dſehſeji ar ſaweem eerohſſeem klahtu. Jo teem ſtahw ſirgi deenas un naktis apwehrſeleti, un ſprizzes, uhdena waktis un treppes us ratteem. Gezahke ween rihtus, un tad prohjam kâ dſihwi neprahti. Jo tee wiſſu ſtiprakti un traklaki ſirgi preekſch tam tohp nemti, un labbi ween ohdereti. Bet lai nu ar tahdeem notikkumeem tai leelâ pilſſehta kaudis par weli nebehdatohs, dſirredami ugguna trohkſni, un neſinnadami, woi klahtu pee winneem degg, jeb zittâ gallâ, tad gudra isdohmaſchana noteek. Prohti tee ſihmes karrogi un glahtes lukuri irr daſchadi pehr-

